

Težave pri delih v Iraku — ukrepi za zmanjšanje stroškov

Sozdov delavski svet je v četrtek, 6. oktobra obravnaval probleme, ki so nastali pri izvajanju del v Iraku, ker plačila ne prihajajo, kot je bilo predvideno. Meseci do konca leta so najbolj kritični, zato je delavski svet sprejel sklep, da bodo dobivali delavci na začasnem delu v Iraku le še 30 odstotkov osebnih dohodkov v dolarjih, ostalo pa v dinarjih.

Delavskim svetom tozdom, ki vajajo dela v Iraku, pa je poedoval sklep, naj bi delavcem v Iraku zadržali izplačila dela osebnih dohodkov — in sicer ceni devizni del ter 40 odstotkov osebnega dohodka v dinarjih. Delavci naj bi tekoče prejeli le 30 odstotkov osebnega dohodka in v dinarjih, ostali del se zadržati in sicer največ za 6 mesecev. Po predlaganem sklepu delavcem ne bodo pripadale prihodnosti za osebne dohodke, ki jih bodo dobili izplačane z zamudo. To pa ni edini predlagani ukrep. Clani sozdovega delavskega sveta so obravnavali tudi spornost sporazuma o začasnem odstopanju dinarskih stroškov oziroma izdatkov pri izvajanju investicijskih del v Iraku. Velika večina se je z njim strinjala in priporočajo tozdom — izvajalcem del, naj ga sprejmejo. Na tem bodo tozdi odstopili v korist iraških projektov posebne vrste stimulacije, pozitivne tečajne razlike in obresti od teh sredstev. To velja samo za letos. V naslednjem letu bodo sredstva bodjo v celoti pripadala s splošno obrestno stopnjo, tozdi pa jih bodo dobili iz skupnega prihodka zaključnih projektov.

Delegati so se seznanili tudi z ukrepi za znižanje stroškov in izboljšanje likvidnosti iraških projektov, ki jih je sprejel poslovni odbor za Irak in so jih tudi podprli.

Razprave, v katerih potekajo dela v Iraku, so osvetlili generalni direktor sozda Franc Kumše, pomočnik generalnega direktorja Uroš Korže in direktor tozda Inženiring Rudi Geršak.

Franc Kumše je opozoril, da je situacija s plačevanjem del v Iraku kritična, saj vprašanje plačil za dela na vojaških projektih še ni rešeno. O tem tečejo dogovori med vladama obeh držav in sredi oktobra bo šla v Irak predsednica ZIS Milka Planinc. Pogoj plačila bodo slabši in za del plačila želijo investitorji dveletni odlog. V Jugoslaviji, se pogovarjajo tako, da bi Narodna banka nudila izvajalcem del v Iraku dinarska posojila za osebne dohodke delavcev in domačo opremo. Toda letos nima več denarja za ta namen, tako da lahko ta posojila pričakujemo po novem letu.

Uroš Korže je položaj na projektih osvetlil s podatki za letošnje prvo polletje. Do 30. junija

smo na iraških projektih končali 63,4 odstotka pogodbenih del, fakturalirali smo 57 odstotkov, plačilo pa smo dobili za 42,4 odstotka po pogodbi prevzetih del.

30. junija je imel IMP še presežek prilivov nad odlivi na račun avansov, toda do danes se je realizacija v Iraku precej povečala, novih prilivov pa ni bilo — kupček dolarjev torej kopni.

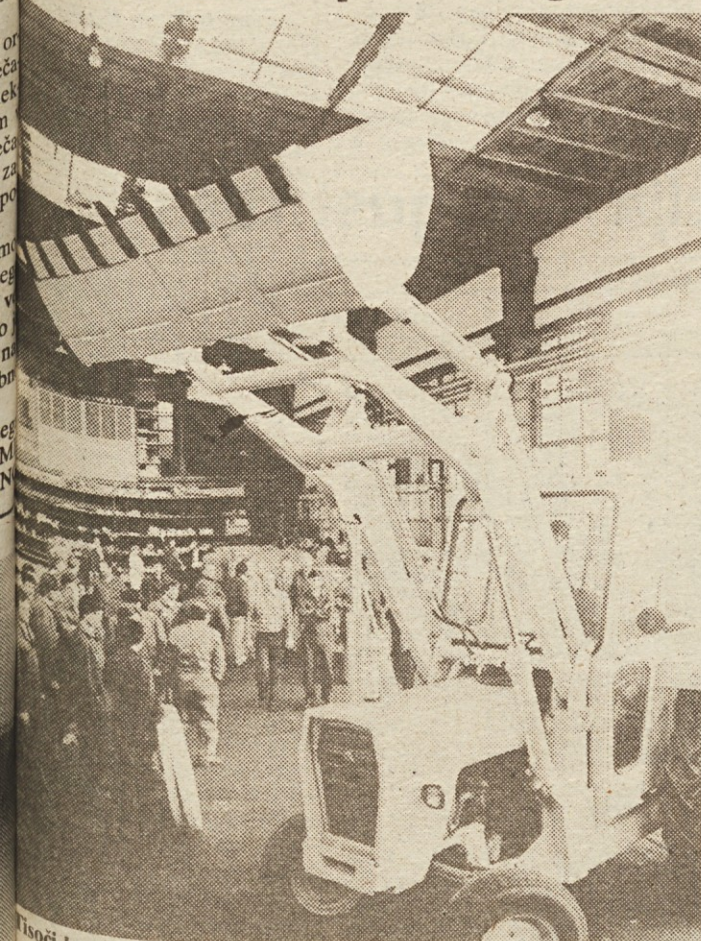
Naredili so tudi izračun uspešnosti projektov in po plačani realizaciji izračunali, da so bili — gledano v celoti — 30. junija projekti v izgubi. Fakturirana realizacija pa kaže dokaj ugodno sliko in bi nam projekti prinesli določen dobiček, če bi prejeli plačila. IMP ima v Iraku okrog 30 milijonov dolarjev odprtih terjatev.

Zaradi takšne situacije je poslovni odbor za Irak sprejel celo vrsto ukrepov za izboljšanje likvidnosti iraških projektov in znižanje stroškov. Ti so: znižanje izvozne cene za blago drugih proizvajalcev, podaljšanje roka plačila na 90 dni, kolikor predpisi še dovoljujejo, stimulacije za transportne storitve gredo v korist projektov, znižanje cene lastnega blagovnega izvoza za 50 odstotkov interne stimulacije od prodanih deviz, dinarski del osebnih dohodkov dobijo tozdi v dinarjih, znižanje fiksnih stroškov itd.

Ocenjeno je, da bodo na ta način tozdi, ki izvajajo dela v Iraku, do konca leta prikrajšani za okrog 278 milijonov dinarjev dohodka. Pri tem pa je Uroš Korže opozoril, da so ti tozdi imeli v prvem polletju samo na račun pozitivnih tečajnih razlik

Nadaljevanje na 2. strani

Tisoči Skipov bager

Tisoči bager pred tovarno.

V ponedeljek, 19. septembra ob 13. uri so se Skipovi delavci zbrali v tovarni, da bi proslavili lep jubilej — naredili so tisoči bager — naključje. Prototipi tega gradbenega stroja je Skip razvil leta 1975, ker so želeli izdelati, da na tržišču ni več dovolj povpraševanja po njihovem klasičnem programu — to je stolpnih žerjavih in gradbenih odrh. Narejena delavci tudi primerno proslavili. Goste je pozdravil predsednik sozda Skipovega delavskega sveta Ivan Čišnar, o razvoju bagra in tovarne pa je govoril direktor tozda Jože Horvat. Med drugim je poudaril: Skopov bager, katero smo se zbrali in nosi številko 1.000, bo čez nekaj časa izdelali delati v Alžiriji. Naključje je hotelo, da je tisoči bager obnemel, saj Skip zadnje čase načrtno išče možnosti za izvoz svojih bagrov in v Alžiriji je dosegel tudi prve uspehe, kar ni majhen dosežek, saj so Skipovi stroji že dolgo terja zlasti zahodno tržišče visoko kvaliteto. Več o Skipovih izvoznih načrtih pa na 5. strani, o Skipovih pisemskih (Foto: L. J.)

Pomembne novosti na Sejmu elektronike

V ponedeljek, 3. oktobra so na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču odprli sejem Sodobna elektronika 83. Med 540 razstavljalci iz dvajsetih dežel predstavlja na tem sejmu svoje izdelke tudi IMP.

Sejem elektronike je letos povabil ogromno obiskovalcev in lahko rečemo, da je tudi naš razstavljalni prostor pritegnil kar precejšnjo pozornost. Med prvimi gosti na našem razstavnem prostoru pa sta bila predsednica Zveznega izvršnega sveta Milka Planinc, ki je sejem tudi odprla in predsednik Republiškega izvršnega sveta Janez Zemljarič. Po slovesni otvoritvi sejma so si namreč zbrani predstavniki družbenopolitičnega življenja ogledali razstavo in se za nekaj časa zadržali tudi ob IMP-jevih izdelkih, ki jim jih je na kratko opisal direktor Emondove prodaje šibkega toka Emil Verbič.

Na tem sejmu je tozdi Ten-Telekomunikacije prvič prikazal svoj televizijski oddajnik z močjo enega kilovata, ki je plod lastnega razvoja. Ob tem lahko omenimo, da v Tenu izdelujejo tudi že njegovega večjega brata, to je petkilovatski televizijski oddajnik in so prepričani, da bodo lahko televizijske oddajnike tudi izvažali. Predstavili pa so tudi novo izvedbo širokopasovnega 20 vatnega ojačevalnika.

Precej obiskovalcev se je gnetlo okrog sistema za računalniško vodenje proizvodnje, ki so ga naredili za Tovarno olja Diamant Zrenjanin. Rastavili so komplet sistem z komandnim pultom, procesorjem, videoterminalom, tiskalnikom in kontrolno ploščo. V sistem je vgrajen mikroracionalnik AVT 805.

Razstavili so tudi elektronsko krmiljenje dvigal v dveh izvedbah: duplex in quadroplex (za dvojna in četverna dvigala). Quadroplex je že prodan in sicer ga bodo vgradili v hotelu Sarajevo kamor so že odpeljali hotelski informacijski sistem ARCIS-H; tako da ga na sejmu niso mogli predstaviti. Pač pa so predstavili računalniški sistem centralnega nadzora ARCIS-N, ki je tudi že prodan — za hotel Slovenska plaža v Budvi.

V tem kratkem zapisu ne moremo opisati vseh razstavljenih eksponatov. Morda velja omeniti le še žepne kalkulatore, nad katerimi se je marsikdo začudil: »Od kdaj pa delamo te igračke?« Naredili so jih v tozdu Ten-Telekomunikacije v kooperaciji z neko firmo iz NDR, vendar pa nimajo kakšnih posebnih načrtov s tovrstno proizvodnjo.

Toliko na kratko o prvih vtisih s sejma. O nekaterih naštetih pomembnih novostih bomo obširneje pisali v prihodnjih številkah Glasnika. (Foto: L. J.)

Panonija in Blisk se odločata o združitvi

V petek, dne 14. oktobra 1983 se bodo delavci TOZD Blisk in DO Panonija iz Murske Sobotice izrekli o sprejemu Samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo Panonija — industrija kmetijske mehanizacije in montaže Murska Sobota.

Na omenjenem referendumu, se bodo delavci tozda Blisk tudi odločali o sprejemu sklepa o izključitvi — izstopu tozda Blisk iz delovne organizacije PMI Maribor.

Predlagana je ustanovitev delovne organizacije z dvema tozdoma: Kmetijska mehanizacija in Blisk. Združitve bo Panonija in Blisku prinesla večjo učinkovitost z enotno zasnovano razvojno politiko se bo kompletirala ponudba in skrajšal čas uvajanja novih proizvodov, skupna prodajna politika pa bo omogočila še večjo uveljavitev na jugoslovanskem tržišču in povečala izvozne možnosti. Skratka, elaborat nakazuje, da bo združitve obema partnerjema omogočila boljše poslovne rezultate in tako stabilnost nove delovne organizacije.

Vse aktivnosti v zvezi s pripravami na referendum, so v teku. Tako so bile v obeh organizacijah izvedene razprave o osnutku SaS o združitvi v novo delovno organizacijo, mikro in makro organiziranostjo delovne organizacije in o osnutku Samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev vsake nove temeljne organizacije. V sami razpravi bistvenih pripomb ni bilo. V obeh

organizacijah so ustrezni organi že razpisali referendum in imenovali komisije za izvedbo referenduma.

V Panoniji so delavci obravnavali gradivo 26. septembra po sindikalnih skupinah. Elaborat o integraciji predvideva tudi skupna vlaganja, ki bodo omogočila povečanje proizvodnje. To so vlaganja v opremo in tudi gradnja novih proizvodnih prostorov. Tako naj bi do leta 1988 zgradili 2.500 kv. metrov veliko proizvodno halo, v kateri bodo skupna lakirnica, livarska in kovinska dejavnost.

Na zborih v Panoniji so ocenili načrtovano naložbo tudi s širšega vidika in menili, da ustreza kriterijem za prestrukturiranje gospodarstva v naši republiki. Rekli so še, da je treba pregledati vse proizvode Panonije in Bliska in ugotoviti, katere bi lahko izvažali. Treba bo tudi izračunati, kakšen bo učinek novih naložb.

V obeh organizacijah pričakujejo dobro udeležbo na referendumu in pozitivni rezultat referenduma, saj se z združitvijo nudi večja socialna varnost vseh delavcev in omogoča hitrejši in uspešnejši razvoj nove delovne organizacije.

F. K., A. Z.

Vabimo vas na seminar o obveščanju

Vsi, ki bi radi sodelovali v našem Glasniku ali se zanimate za informiranje, ste vabljeni na seminar o obveščanju, ki bo v soboto, 22. oktobra ob 9. uri v sejni sobi IMP, Titova 37. Seminar bo organiziral uredniški odbor IMP Glasnika.

Na seminarju bomo obravnavali:

- Nekatera vprašanja nadaljnega razvoja IMP: in sicer predlogi za organizacijske dopolnitve v sozdu, predlog novega in enotnega sistema osebnih dohodkov v sozdu, perspektive za izvajanje investicijskih del v tujini. Uvodoma nam bo o teh temah poročal predsednik komisije za planiranje in družbenoekonomske odnose pri sozdovem delavskem svetu Bojan Šefman.

- Novinarska fotografija. Za predavanje o tej temi smo naslovili enega najboljših slovenskih fotoreporterjev, mojstra fotografije in urednika fotografije pri dnevniku Delo Joca Žnidaršiča.

- Pogovor o urejanju Glasnika. Na pogovoru uredniški odbor in vsi, ki pišemo za Glasnik, pričakujemo vaše ocene, pripombe in predloge za konkretne teme, o katerih naj bi pisali, ali za dolgoročnejske usmeritve.

Pridite, če bi radi pisali! Vabljeni pa ste tudi, če vas pisanje sicer ne veseli, vas pa zanimajo teme, ki jih bomo obravnavali. Še posebej veseli pa bomo vseh predlogov za oblikovanje Glasnika, kajti s svojimi idejami boste prispevali, da bo lahko časopis v večji meri odražal to, kar si bralec želite.

UREDNIŠKI ODBOR IMP — GLASNIKA

IZ VSEBINE

- Tozdi Ogrevanje — vodovod je dobil plaketo za uspešno delo na nikšičkem vodovodu. str. 4
- Izvozni dosežki naših organizacij: Tena Telekomunikacije, Tena Energetika, Idrijskega Tia, Skipa in Panonije. str. 5
- Kako rešujemo stanovanjske probleme. str. 6
- Potres nas ni presenetil — vaja Golovec 83. str. 8

Ob tisočem bagru, ki so ga naredili v Skipu

Zunaj boljša cena kot doma

V Skipu so septembra izdelali tisoči bager nakladalec. To je vsejakej lep jubilej in prav je, da pogledamo doseganje zgodovino tega stroja, s katerim se je Skip lepo uveljavil na domačem tržišču. Navajamo podatke, ki jih je povedal direktor tozda Skip Jože Horvat na proslavi 16. septembra.

V letu 1976 je razvoj IMP Skip razvil prototip bagerja nakladalca na traktorski osnovi. Istega leta smo ga že razstavili na Jesenskem zagrebskem velesejmu. Prototip je vzbudil veliko zanimanje pri gradbenih in komunalnih podjetjih, ker smo bili v tem razredu univerzalnih bagrov — nakladalec edini proizvajalec v državi.

V čem je bilo pravzaprav bistvo tega stroja in kaj je takrat pomenil za Skip?

IMP — Skip se je v letu 1976 ravno nekoliko potegnil iz težav, v katere je zašel zaradi prenehanja zanimanja za gradbeno dvigala in žerjave ter ostalo gradbeno mehanizacijo, ki jo je proizvajal. S kmetijsko opremo, ki jo je takrat še proizvajal si je ustvaril materialno bazo, ki je omogočila nov vzpon.

Tovarna hidravlike iz Prva petoljetka — Trstenik, je že v začetku priznala, da je BN 77 najbolj hidravlizirani stroj, ki se serijsko proizvaja v Jugoslaviji. Stroj je bil torej dokaj zahteven in danes lahko trdimo da se je Skip podal v to proizvodnjo dokaj pogumno, vendar z mnogo

Ipko

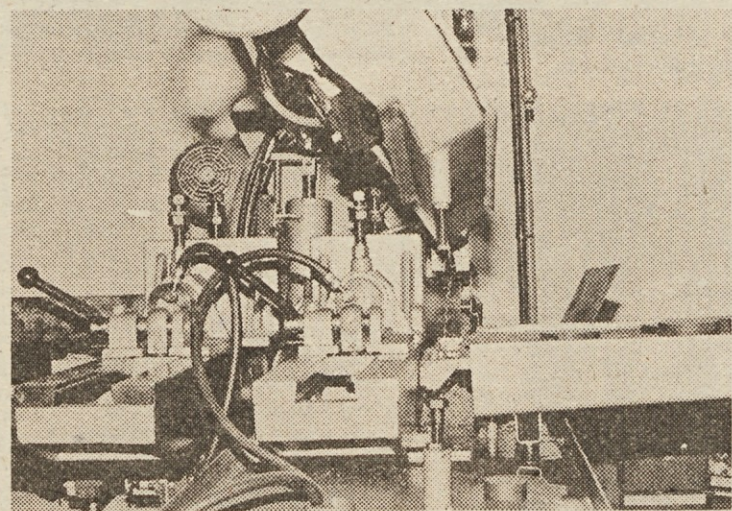
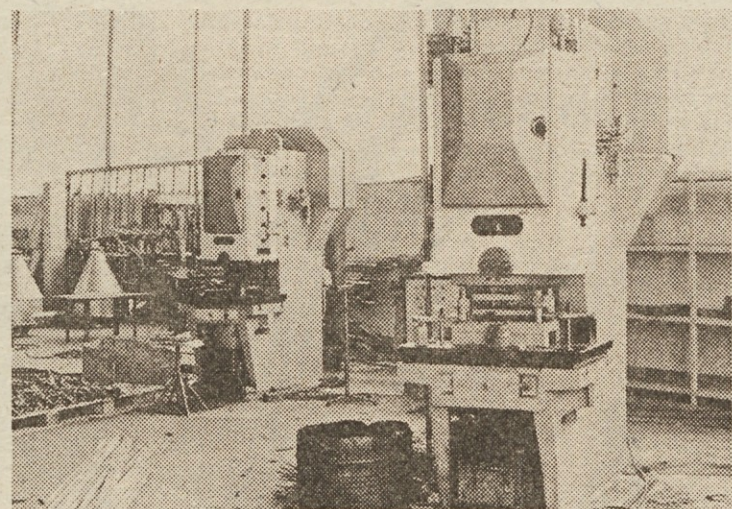
Teško je delati brez telefonov

Tozda IPKO ima velike težave pri komuniciranju s poslovnimi partnerji po Jugoslaviji, saj ima za povezavo s svetom le dve telefonski liniji brez central. Podjetje PTT je tozdu odobrilo dve dodatni telefonski liniji, ki jih je nameravalo napeljati letos v juliju. Tako v tozdu upajo, da bo s štirimi linijami komuniciranje poslej bolj tekoče.

IPKO tudi nima teleksa, a ga želi pridobiti.

V letošnjem planu sozda je med drugim montažo terminalov, vendar je to v Podpeči vprašljivo, ker ni prostih linij. V tozdu želijo, da bi bilo to vprašanje rešeno z novo investicijo, ki je predvidena v letu 1984 in v letu 1985.

FRAN VODNIK

V tozdu Blisk so strojni park dopolnili s tremi prepotrebni stroji in to z dvema stiskalnicama: za 63 ton in 125 ton udarne moči, ter s strojem za tračno rezanje kovin. Z nabavo omenjenih strojev lahko izvajajo precej faz delovnega procesa, ki so jih do sedaj morali dati v tuje usluge kooperantom. Na slikah: Zgoraj stiskalnica, spodaj stroj za tlačno rezanje kovin.

A. Z.

lave strojev praktično brez opreme, pač pa oboroženi z veliko dobre volje in z veliko zagnanostjo. Pri takem načinu dela ni čudno, da je prihajalo tudi do napak, do slabe kvalitete do neizpolnjevanja rokov v proizvodnji itd.

Projektirati tak stroj na traktorski osnovi ima dobre in slabe točke. Čas, ki smo ga prešli od leta 1976 do danes kaže, da je bilo dobrih strani več kot slabih.

Slaba stran je v tem, ker projektanta utesnjuje pri razvoju stroja ter ga sili v kompromise, ki so večkrat tudi na škodo kvalitete.

Dobra stran je v tem, ker se stroj v montažo že pripelje, predvsem je pa neprecenljive vrednosti, da se stroj lahko proizvede iz domačega materiala. Temu dejstvu se lahko zahvali-

Stroj, ob katerem smo se danes zbrali in nosi številko 1000 bo čez nekaj časa začel delati v Alžiriji. Slučaj je hotel, da se je tisoči bager ujel z prvimi bagerom, ki ga bomo izvozili.

Razen hidravlične črpalke, ki je uvožena, so vsi drugi elementi domači. Domače hidravlične črpalke delajo relativno zanesljivo do 1000 obratov na ur, Skip pa za ta stroj daje garancijo 12 mesecev. To pomeni, da črpalke ne zdrži niti vse garancijske dobe.

Drugi problem, na katerega je opozoril Jože Horvat, je problem nesorazmerja med rastočimi cenami reprovizije in ceno bagra, ki je strogo omejena.

V letu dni so se stroški izdelave stroja povečali skoraj za 40 odstotkov, medtem, ko smo mi dobili dovoljenje za podražitev stroja za 20 odstotkov. Vsi ti dogodki nam seveda krepko znižujejo našo akumulacijo, oziroma se že pojavlja vprašanje izgube pri nekaterih artiklih. Vse to je tudi vzrok, da se naša nelikvidnost, ki nas že dalj časa tare, ne popravlja. Danes se že dogaja, da pri ponudbah na konvertibilnem trgu dosegamo boljše cene, kot na domačem trgu. Tako bomo n. pr. tisoči rokovopaci iztržili 24.000 dolarjev, medtem ko je nova cena tega stroja na domačem trgu 2 milijona dinarjev. K temu moramo prišteti še nadaljnje zapiranje trga. Nekdo od naših gospodarstvenikov je dejal, da danes ni časa za ekspanzijo, ampak gre za to, kdo bo te čase preživel in kdo bo klonil. Mislim da je naš tozda zdrav kolektiv ki bo kos vsem težavam. Še v tem tednu bo na zborih v občini Ljubljana-Siška sprejet čezpravilni načrt za razširitev Skipa. Zedpravi, no danes seveda nimamo pogovora za investicijo pa moramo biti pripravljeni nanjo. (Medtem so občinski zbori zazidali načrt že sprejeli.)

»Tihov mislih načrtuje išče rešitve, ki drugim so tuje. Riše piše, načrte sestavlja, je stroj svoj na gradbišču postavlja.

To bilo je pred leti, a danes — saj res vse v Skipu pospravlja, kot da bo ples, se Bogotu naš' mu oko že iskri — tisoči bager iz montaže hiti!

zgovorno je, če se spomnimo, kako smo takrat delali na primer navaden sornik za BN-77: Razrez paličastega materiala v Geološkem zavodu, struženje pri privatnem kooperantu, vrtnanje lutenj v Skipu (to je bilo edino, kar smo lahko naredili doma), induktivno kaljenje in brušenje v ITAS Kočevje.

Približno enaka je bila tudi tehnologija izdelave drugih delov bagra.

Tako torej smo se lotili izdelave

mo, da imamo danes tisoč bagrov v uporabi po vsej Jugoslaviji.

Zmeraj pa smo trdili, kar je še danes res, da je spremljajoča industrija, ki mora spremljati dejavnost, kot je naša, na izredno nizkem nivoju. Tako se kot proizvajalec tovrstnih strojev zmeraj nahajamo v kleščah, kjer je na eni strani izvozna kvaliteta stroja in potrebna devizna sredstva za uvoz nekaterih elementov, na drugi strani je pa naša kvaliteta ter v celoti domač material.

Blisk

Sprejeli pravilnik o stimulativnem nagrajevanju

Delavci temeljne organizacije Blisk v Murški Soboti so na referendumu dne 15. 9. 1983 sprejeli Pravilnik o merilih za merjenje del in nalog, merljivih s pokazatelji količine kvalitete in uspešnosti (pravilnik o stimulativnem nagrajevanju).

Sprejeti pravilnik določa način določanja norm za delavce, določa dodatek za posebne pogoje dela (delo na višini, delo v vročini in mrazu itd.) in obračunavanje količinskega delovnega uspeha za proizvodne in režijske delavce. Tako delavec dobi izplačani celotni preseg norme (montažni in delavec v proizvodnji), medtem ko režijski delavci dobijo izplačano 0,35 % za vsak odstotek presega norme delavcev na delovnih nalogih (proizvodnih) in enak procent v negativnem smislu v primeru nedoseganja norme.

Blisk

Iz Panonije dobili program TSN

S 1. oktobrom 1983 so v tozdu Blisk pričeli proizvodnjo na programu TSN, ki ga je DO Panonija odstopila TOZD Blisk.

Program TSN je proizvodnja stikalnih naprav za visoko napetost, ki jih je DO Panonija proizvajala za Tovarno stikalnih naprav Maribor.

V Panoniji se že dalj časa srečujejo s prostorski težavami in tako so se odločili za odstopitev programa tozdu Blisk. V Blisku je bila proizvodna hala preslabo izkoriščena, prav tako pa nov program pomeni možnost zaposlitve delavcev.

S prenosom programa je v tozdu Blisk prispele tudi 11 delavcev in to 4 režijski in 7 proizvodnih, ki bodo omogočili, da bo proizvodnja normalno tekla.

»ZA«

slu v primeru nedoseganja norme.

Režijski delavci prav tako prejmejo stimulacijo v primeru povečanja fakturirane realizacije nad operativnim planom in se jim zmanjša osebni dohodek v nedoseganju planirane fakturirane realizacije za vsak mesec. Za vsak odstotek povečanja fakturirane realizacije nad planirano prejmejo režijski delavci enak odstotek stimulacije v pozitivnem smislu in manjši osebni dohodek v primeru manjše fakturirane realizacije.

Vsi proizvodni delavci so prav tako stimulirani v odvisnosti enak odstotek stimulacije v pozitivnem smislu in manjši osebni dohodek v primeru manjše fakturirane realizacije.

Vsi proizvodni delavci so prav tako stimulirani v odvisnosti od doseganja fakturirane realizacije (prodanega izdelka in dela), vendar za vsak procent povečanja ali zmanjšanja z 0,35 % osebne dohodka. Iz naslova rezultatov dela je stimulacija za proizvodne in režijske delavce enaka in so vsi stimulirani bolj s področja, kjer lahko več vplivajo na poslovni rezultat.

Pri kvaliteti dela je pri proizvodnih delavcih upoštevan izmet (neuporabni komadi) in pri režijski ocena delavca, glede na prizadevnost in kvaliteto dela. Osebo oceno bodo za režijske delavce morali podajati vsak mesec nadrejeni delavci in se giblje od —3 do 3 % osebne dohodka.

Pravilnik določa tudi merila za merjenje gospodarnosti temeljne organizacije in na podlagi

navedenega lahko vsi delavci vsake tri mesece prejmejo stimulativni del osebne dohodka v višini od —5 % do 8 %.

Zaradi velikega bolniškega izostanka so v pravilnik vnesli stimulacijo za delavce, ki v tekočem mesecu niso bili na bolniškem in to v višini 3 % od osnove osebne dohodka. Delavec, ki pa je v mesecu neopravičeno izostal iz dela do 8 ur, se mu stimulativni del osebne dohodka zmanjša za 3 % in kdo bo neopravičeno izostal več kot 8 ur, se mu stimulativni del zmanjša za 5 %.

Omenjeni pravilnik bodo v TOZD Blisk pričeli uporabljati od 1. oktobra, to je pri izplačilu osebne dohodka za mesec oktobra.

Rezultati referenduma so bili naslednji: od 358 delavcev jih je glasovalo 316 in od teh 275 za omenjeni pravilnik in 41 proti.

»ZA«

Panonija

Prizadevni mladinci

V Panoniji je nad 400 mladih, ki se vključujejo v akcije v delovni organizaciji. Tako so se maja, v mesecu mladosti, udeležili delovnega in športnega srečanja mladih iz ZSMS Ljiver — Ivanačnica, Promonta, Bliška in Panonije. Organizirali so tudi srečanje mladih v Panoniji. Tudi na mladinski delovne akcije niso pozabili, saj je bil Štefan Zelko na delovni akciji Istra 83 v brigadi Ljudska pravica iz Lenjave. Za razne proslave in pripravljajo kulturne programe. V Mariboru v poletni politični šoli je bil Evgen Solār.

frku

Pohvala dobro dé

Plakete za nikšički vodovod

V soboto, 17. septembra so v Nikšiču v Črni gori slovesno odprli novi vodovod. Na tem vodovodu je delal tudi Promontov tozd Ogrevanje — vodovod in to uspešno — o čemer pričajo tudi zahvalne plakete, ki jih je podelil investitor — Delovna organizacija za komunalne dejavnosti Nikšič.

Plakete so prejeli: delovna organizacija Promont in nekateri delavci, ki so imeli posebne zasluge za uspešno delo: tehnični direktor tozda Ogrevanje — vodovod Andrej Komac, vodilni monter Franc Rus, vodja montaže Drago Sraka in monter Zvonko Jug.

Delo v Nikšiču je tozd OV pridobil v hudi konkurenci, saj še je zanj potegovalo kar deset montažnih organizacij iz vse Jugoslavije.

Delo pa je bilo tudi zahtevno, saj so zgradili 1.400 metrov dolg jekleni cevovod s premerom 700 milimetrov od zajetja v Gornjem Vidrovanu (to je izvir Zete) do črpalne postaje. Ta cevovod je speljan v kanjonu Zete, kjer je bilo delo zelo težavno. Od črpalne postaje do Nikšiča so položili 8,5 kilometra dolg cevovod s premerom 1.000 milimetrov in nato še 3.700 metrov dolg 700 milimetrski cevovod na vrh Trebese, kjer so rezervoarji.

Nikšički vodovod je eden naj sodobnejših v Jugoslaviji in ima zmogljivost 1.250 litrov v sekundi. Z vodo oskrbuje 150.000 prebivalcev v Nikšiču pa je tudi precej industrije — med drugim železarna in pivovarna, ki je tudi velik porabnik vode. Vrednost del, ki jih je opravil OV, je 170 milijonov dinarjev, celotna investicija pa 330 milijonov.

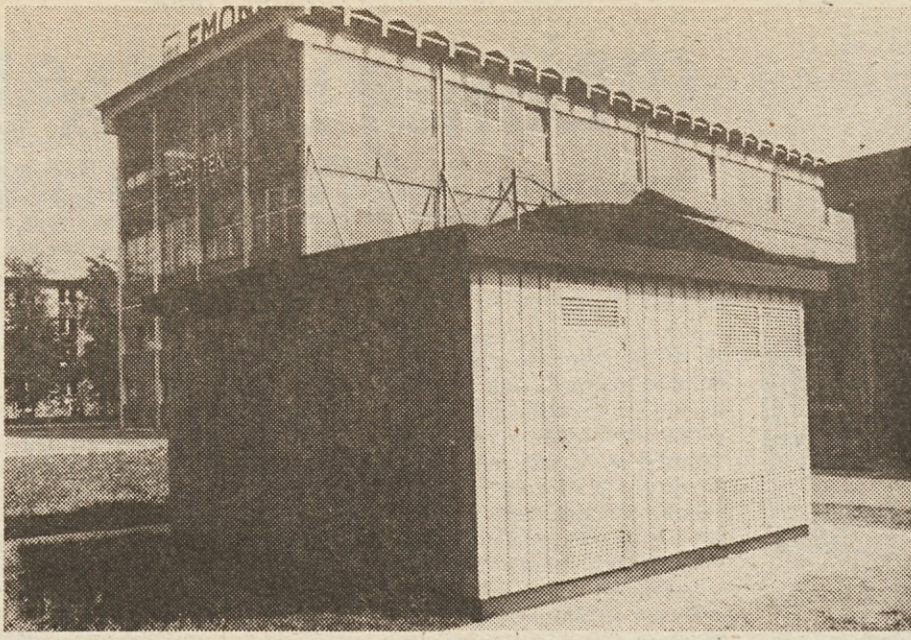
Pri delih je OV uporabil veliko strojev — 3 avtodvigala, 3 bočna dvigala, 2 avtovačilca, 5 traktorjev, 8 varilnih agregatov in avto z defektoskopskim laboratorijem. Seveda pa gre glavna zasluga za uspešno delo monterjem, ki so rokovali s to opremo. V dveh letih se je na trasi vodovoda izmenjalo 50 monterjev povprečno jih je delalo po 15 do 20.

»Monterji so delali izredno dobro. V konici so delali po 10 in celo 12 ur vse dni v tednu, tudi ob sobotah in nedeljah. Marsikdaj je bilo treba delati tudi ponoči in sicer, ko smo polagali cevi v prekope čez cesto in delali priključke na mestno mrežo,« je povedal tehnični direktor tozda Ogrevanje — vodovod Andrej Komac.

L. J.

Tako so polagali nikšički vodovod (Foto: inž. Drago Sraka).

Nova, boljša transformatorska postaja

Tozd TEN — Energetika je izdelal nov tip prefabricirane transformatorske postaje, ki so jo zasnovali tako, da so upoštevali potrebe investitorjev. Tako nova modula betonska transformatorska postaja prekaša izdelke vseh konkurentov na jugoslovanskem tržišču.

Dosedanja generacija Tenovih betonskih transformatorskih postaj je bila zasnovana pred osmimi leti in čas je pokazal določene pomanjkljivosti. Ena od njih je že teža posameznih enot, kar je delalo težave pri transportu. Tudi fasada iz grobega ometa (kulirja) ni bila najprimernejša, saj so morali uporabljati drage uvožene smole za lepljenje ometa.

V Tenovi proizvodnji pa so imeli težave, ker so za štiri tipe dosedanjih transformatorskih postaj potrebovali štiri velika orodja. Ta problem so rešili z novo zasnovano transformatorsko postajo je zdaj modula in komponentna, se pravi, da uporabljajo eno orodje, na katerega vgrajujejo potrebne elemente.

Nova transformatorska postaja ima gladko fasado, ki se bo lepše vključevala v nove, pre-

težno betonske, stanovanjske seseske.

Ima pa Tenova nova transformatorska postaja še nekaferne prednosti: Zgrajena je tako, da ne potrebuje posebnih temeljev na terenu. Uvodi in odvodi so izvedeni tako, da postaja ne prepušča vode. V postaji sta visokoponapetostni in nizkonapetostni del med seboj ločena, kar je pomembno za industrijske potrebe.

Tu je treba posebej poudariti, da zgoraj naštetih značilnosti nima nobena od prefabriciranih transformatorskih postaj, ki jih delajo drugi jugoslovanski proizvajalci. So pa to lastnosti, ki jih investitorji želijo, saj so v Tenu skrbno prisluhli željam naročnikov, da bi skonstruirali čim boljšo izvedbo. Na prodajne možnosti bo gotovo vplivalo tudi dejstvo, da konstrukcija omogoča vgradno elektroopremo vseh jugoslovanskih proizvajalcev pač glede na posebne zahteve posameznih elektrodistribucij.

Cena novega tipa betonske transformatorske postaje bo kljub navedenim izboljšavam na ravni dosedanjih cen.

Tozd Ten — Energetika je doslej prodal 50 do 55 betonskih transformatorskih postaj, računajo pa, da bodo z novim tipom lahko povečali svoj delež na tržišču in načrtujejo v letu 1984 prodati 100 postaj. Ali so v svojih prizadevanjih uspešni, bomo videli kaj kmalu, saj se bodo do konca oktobra na Vojkovi zvrstili tehnični in komercialni predstavniki vseh večjih elektrodistribucijskih podjetij iz Slovenije, Hrvaške in Bosne in Hercegovine, ki si bodo ogledali prototip nove postaje. Kot vidimo, novo postajo v prvi fazi ponujajo le v severnem delu države. Tako je zaradi transportnih stroškov. Ta problem bodo — kot pri dosedanjih postajah — rešili z gradbenim podjetjem Betonirka v Aleksincu, ki bo izdelovalo betonske elemente transformatorskih postaj za kupce iz Srbije, Makedonije in Vojvodine.

Na koncu še nekaj podatkov: Te transformatorske postaje se uporabljajo tako v elektrodistri-

buciji kot za industrijske objekte. Vgraditi je mogoče transformatorje do 1.000 kVA za napetost 10 ali 20 kV. Ohišje je iz miranega, fasada pa iz gladkega betona s posebnim ornamentom. Betonski elementi so komponentni, tako da so možne različne izvedbe z enim, pa tudi z več transformatorji.

Zahvali

Sodelavcem in osnovni organizaciji sindikata TOZD TEN Telekomunikacije, se ob izgubi dragega moža Gorc Janeza iskreno zahvaljujem za izraze sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

JULKA GORC

Ob smrti drage mame se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji in sodelavcem tozda OV za venca, izraze sožalja in spremstvo na zadnji poti.

MILAN GRČAR

Objekti, ki jih gradimo: Vodarna Jarški brod in vodovod do Titove

Delo hitro napreduje

Če se boste peljali v Ljubljano po severni vpadnici, boste lahko nedaleč od ceste videli OV-jeve monterje, ki polagajo vodovod od nove vodarne Jarški brod do Titove ceste. Delo napreduje hitro in lahko računamo, da bo Ljubljana v nekaj mesecih dobila dodatne količine vode iz Jarškega broda.

Nova vodarna Jarški brod, kjer je montažna dela tudi izdelal tozd Ogrevanje — vodovod, je bila zgrajena predvsem za potrebe Črnuč. Kot pravi Tomaž Remec z investicijskega oddelka na ljubljanskem Mestnem vodovodu, pa ima Jarški brod precej več vode, kot so računali.

Pričakovali so, da bodo lahko z dvema črpalkama načrpali 120 do 130 litrov vode na sekundo, kar bi bilo za lep čas dovolj za vse porabnike na levem bregu Save vključno z industrijsko cono Dolsko. Zdaj ugotavljajo, da bi jima dve črpalki lahko dali kar 200 litrov na sekundo, podtalnice pa je dovolj tudi za nove vodnjake — vsaj še za 100 litrov na sekundo.

Te dodatne količine vode bodo po 3.300 metrov dolgem 600 milimetrskem jeklenem vodovodu vključili na ljubljansko mrežo in tako za nekaj let rešili vprašanje, kje dobiti vedno novo vodo za ljubljanske porabnike. Ljubljana trenutno porabi 1.400 litrov vode na sekundo, poraba pa se vsako leto poveča za 50 litrov na sekundo.

Vidimo torej, da bo lahko Jarški brod nekaj let nudil Ljubljani nujne dodatne količine vode. Letos poleti, ko je bila podtalnica v starih ljubljanskih zajetjih — Klečah, Sentvidu in Hrastju — že kritično nizka, je njena gladina na Jarškem brodu ostala nespremenjena.

Razlog je preprost: zajetje Jarški brod je blizu Save in to v redelu, kjer savska struga še ni bložena z blatom, tako da voda ahka prodira v tla. Na Mestnem vodovodu že vrsto let opazujejo, kako se blatna obloga savske

struge postopno podaljšuje in to je glavni vzrok, da je gladina podtalnice v prvem ljubljanskem zajetju — padla že za 16 metrov.

Kljub bližini reke, pa se podtalnica na poti do zajetja prebije skozi dovolj debel pas peščenega filtra, da se popolnoma očisti. V Jarškem brodu so vgradili sodobne čistilne naprave za ozoniranje vode (dobavilo jih je Jeklo Ruše). Tomaž Remec pravi, da si te naprave prihajajo ogledovat predstavniki raznih vodovodov iz Slovenije, vključili jih pa še niso, saj je voda, kakršno zajemajo, več kot dovolj čista.

To je nekaj zanimivosti o objektu, zdaj pa poglejmo, kako delajo OV-jevi fantje!

Moramo reči, da jih je Tomaž Remec z investicijskega oddelka na Mestnem vodovodu zelo pohvalil. Dela na vodarni so končali v roku, opravljena so bila dobro, cena ni bila prekoračena. Janez Brajer, ki »ima čez« vodarno in vodovod pravi: »Pri gradnji vodarne smo res pohiteli, ker smo vedeli, da je v Črnučah hudo pomanjkanje vode, tako da v višjih nadstropjih stolpnice vode sploh niso imeli.« Od lani, ko so se zavrele črpalke na Jarškem brodu, tega problema ni več.

Nato je bilo nekaj odmora na gradbišču, ker investitor ni imel dovolj denarja, zdaj pa naši fantje s polno paro polagajo cevi.

Tudi s tem delom so na Mestnem vodovodu zelo zadovoljni. »Vse, kar se dogovorimo glede rokov, načina izvedbe in kvalitete, je stoddotno izpolnjeno,« pravi Tomaž Remec, ki je posebej pohvalil organizacijo dela. Seveda pa ima IMP tudi specialno opremo in delavnico, v ka-

teri lahko naredi posamezne kose, kakršnih se ne da kupiti že vnaprej pripravljenih. »Ne poznam organizacije, ki bi bila sposobna organizirati delo tako, da za ekipo, ki polaga cevi, pride takoj radiografska kontrola, za njo pa varilci, ki popravljajo napake. Skratka pri polaganju jeklenih cevovodov je IMP brez konkurence,« pravi Tomaž Remec.

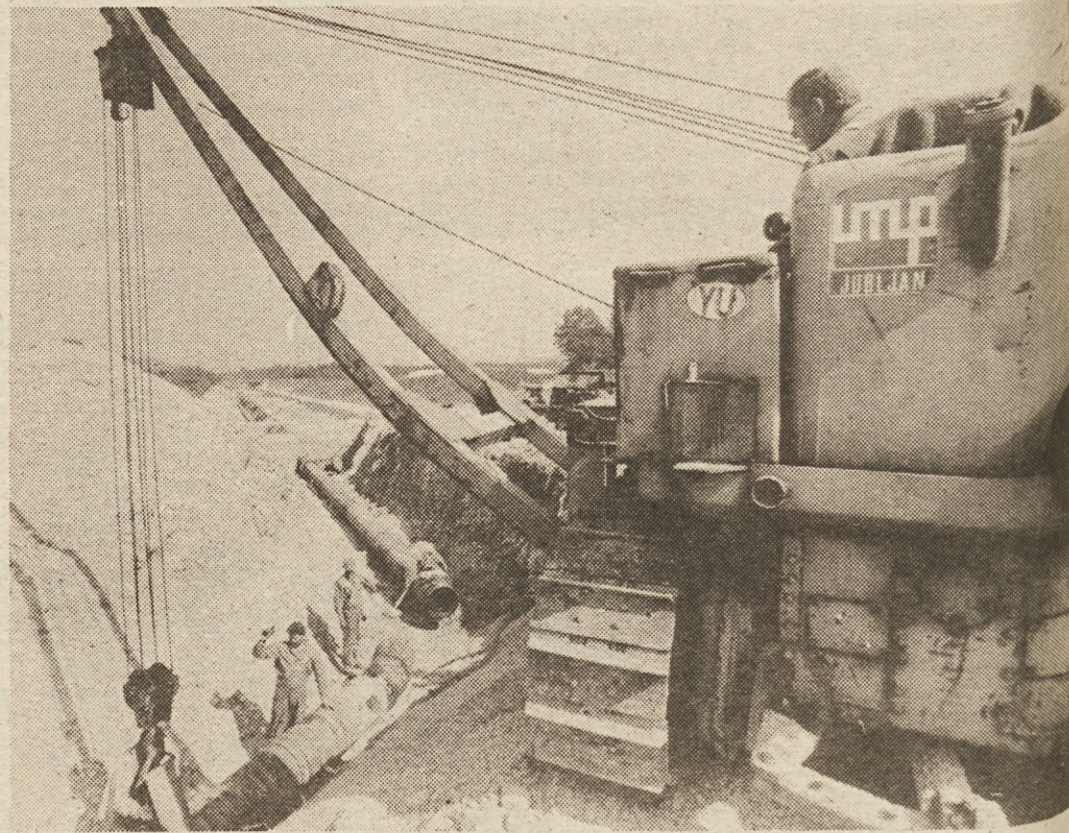
In še je dodal: »Mestni vodovod načrtuje gradnjo jeklenega primarnega vodovoda okrog Ljubljane. Dela vas čaka torej še veliko — samo če bo denar.«

A vrnimo se k vodovodu Jarški Brod — Titova cesta! Trasa tega vodovoda je precej raznolika. Od Jarškega broda vodi po levem bregu Save do mostu, kjer — obešen na mostno konstrukcijo — prečka reko in nekako vzporedno z novo cesto zavije proti Titovi, ki jo tudi prečka — cevi bodo potisnili v že pripravljeni kolektor.

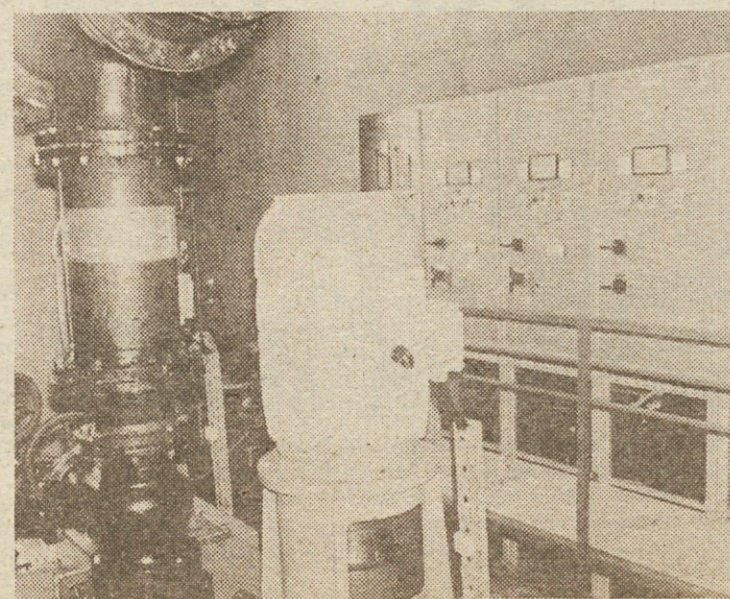
Vodilni monter Jože Rajer je povedal, da je bila edina večja težava na mostu, kjer je bilo delo nevarno, pa tudi material je bilo težko dovažati. No, zdaj so cevi pod mostom položene, za kasneje so pustili le priključke na obeh straneh, ker v lepem vremenu hitijo, da bi čim več naredili na trasi. Dnevno položijo pet, šest, celo sedem cevi.

Jože Rajer je povedal še eno posebnost tega gradbišča — kraje. »Karkoli kjerkoli pustimo, nam ljudje odnesejo. Poberajo nam celo kose lesa, ki jih imamo za podkladanje, kradli so nafto iz rezervoarjev, odnesli so grabbene odre, stroje so poškodovali. Neprijetno je, ko noben dan, ko greš na delo, ne veš, kaj te bo čakalo — bo orodje še na mestu, stroji nepoškodovani. Še dobro, da so cevi težke in jih ne morejo ukrasti.«

LOJZE JAVORNIK

Polaganje cevovoda.

Vodarna Jarški brod.

Planinci Panonije

Izlet na Triglav

Petnajst članov planinske sekcije Panonija se je odločila za štiridnevni izlet na Triglav. Vreme jim je sicer malo nagajalo, v vseeno so uspeli priti z Bohinjskega jezera preko Vrat, Staničeve kočice na Kredarico, kjer so si odpočili in se z novimi močmi povzpeli na vrh očaka.

V IMP Panoniji je vključenih v planinsko sekcijo 70 delavcev. Čas ne dopušča, da bi se vsi udeleževali vseh akcij, saj imajo še druge dolžnosti, toda pri vsaki akciji pa sodeluje več kot 10 planincev. Tako se je 30 Panonijčanov devetdesetletnici slovenskega planinstva na Krmi.

IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ • IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ • IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ • IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ

Ten — Telekomunikacije: že pri razvoju mislijo tudi na izvoz

Toz Ten — Telekomunikacije je v osmih mesecih ustvaril več kot tretjino fakturirane realizacije z izvozom in je po deležu izvoza naš najuspešnejši proizvodni tozdz. Še posebej pomembno je, da izvažata tehnico in tehnološko zahtevne izdelke.

Podatki, ki nam jih je dal direktor tozda Ten — Telekomunikacije Janez Ovsenik, kažejo, da doživlja ta tozdz na izvoznem področju prelomnico. Proizvodnja televizijskih oddajnikov v kooperaciji s Siemensom se je namreč iztekla, toda na srečo je Ten, prav tako v sodelovanju s Siemensom prodril na zahodna tržišča s televizijskimi pretvorniki. Tako se konec kooperacije na oddajnikih ne bo odrazil v manjšem izvoznem izkupičku. Priljubljenosti pa tudi nekatere nove izvozno usmerjene izdelke na področju hišnih govornih naprav in hotelskih signalno-informacijskih sistemov.

Tenov izvoz se je začel z oddajniki. V kooperaciji s Siemensom so dosegli tisto tehnološko kvaliteto, ki je pogoj za uspešno prodajo teh naprav. Toda Siemensu se je prodaja oddajnikov ustavila, ker so ga na svetovnih tržiščih prehiteli kon-

Ten — Energetika: Možnosti na Vzhodu

Tozdz Ten — Energetika je v letošnjih prvih osmih mesecih izvozila za 52,5 milijona dinarjev elektronaprav. Njihov izvoz v osmih mesecih je presegal celotno lansko vrednost (51,5 milijona dinarjev).

Perspektive pa niso rožnate. Izvoz tega tozda je namreč omejen na Irak, kjer pa je nadaljevanje del prišlo v krizo in zato tudi ni jasno, kako bo v bodoče.

Pri tem se zastavljata logično vprašanje, kako zagotoviti izvoz tudi v prihodnosti. Pri neposrednem izvozu na konvertibilne trge, pravi direktor tozda Rihard Pompe, je težko pričakovati v kratkem času kakšne uspehe: »Poskušali smo navezati stike z nekaterimi zahodnimi firmami, a smo ugotovili, da tudi njim samim manjka naročil. To pa pomeni seveda hudo konkurenco, s kakršno se tozdz Ten — Energetika še ni sposoben uspešno spoprijeti.«

Kažejo pa se določene možnosti za izvoz na klirinški trg. Emond je član združenja proizvajalcev elektroopreme v socialističnih državah — Interelektra. Kot smo pritali tudi v Glasniku, so skupaj z drugimi jugoslovanskimi proizvajalci lani razstavili svoje izdelke v Moskvi, kjer so imeli lep uspeh, saj so predstavniki sovjet-

Panonia: Pripravljajo pogodbe

V murskosoboški enoviti delovni organizaciji Panonija so v letošnjem prvem polletju dosegli 49 odstotkov planiranega izvoza za firmo Becker. S to firmo namreč izvajajo dolgoročne proizvodne kooperacije na področju izmenjave elementov za sadilno in predsetveno tehniko in to v skladu z letnim planom ter dinamiko izmenjav v letni vrednosti 24.400.000 dinarjev. Od tega so dosegli v prvem polletju 12.104.000 dinarjev.

V Panoniji ocenjujejo, da bodo do konca leta dosegli izvoz k Beckerju v planirani višini. V primerjavi z lanskim prvim polletjem je letošnji polletni izvoz za 136 % večji od lanskega polletnega.

Panonija ima dolgoročne pogodbe tudi s češko firmo Zetor, h kateri izvažata rezervoarje za gorivo. Planirani letni izvoz k tej firmi znaša 17.376.000 dinarjev. Od tega so v letošnjem prvem polletju dosegli 8.431.000 dinarjev — to je 48 odstotkov od letnega plana izvoza za Zetor. V delovni organizaciji predvidevajo, da bodo do konca leta tudi za to firmo v celoti izpolnili izvozni plan.

Klasični izvoz predvsem na konvertibilno področje — to je izvoz kmetijske mehanizacije — ki ga je Panonija za letos s pla-

kurenti s sodobnejšimi napravami. Ten je letos Siemensu dobavil za 600.000 mark oddajnikov, kar je le še približno petina njihovega izvoza. Obenem pa so jih Siemensovi predstavniki že opozorili, naj novih naročil ne pričakujejo več.

Ten bi se znašel v hudih skripih, če ne bi pred kakšnimi tremi leti začeli akcije za izvoz televizijskih pretvornikov na Zahod. Pri tem velja poudariti, da je pretvornik plod lastnega razvoja.

Tako je pretvornik postal Tenov najboljši izvozni proizvod. Do konca avgusta je bila vrednost izvoženih pretvornikov 80 milijonov dinarjev, doma so jih prodali za 50 milijonov. Če jih ne bi izvažali, bi jim zmanjkalo dela, kajti povpraševanje po TV pretvornikih v Jugoslaviji usiha. Zaradi uspešnega izvoza pa ima tozdz Ten — Telekomunikacije polno zasedeno proizvodnjo.

skih uvoznikov vzeli na preizkus Tenove srednjenergetične aparate in jih ugodno ocenili. Pompe ob tem poudarja, da so bili njihovi aparati edini, ki so jih Rusi vzeli na preizkus.

Dogovarjanje je šlo naprej tako, da so njihovo opremo uvrstili na blagovno listo, konkretnih poslov pa še ni. »Postopek je res dolgotrajen, kar je normalno v vzhodnoevropskih državah, kjer gredo vsi ti posli na državni ravni,« komentira Rihard Pompe, ki je prepričan, da bo Ten dobil naročila za izvoz na Vzhod.

Seveda v državi bolj poudarjamo izvoz na konvertibilna tržišča, toda tudi klirinški izvoz ima določene prednosti, pravi Rihard Pompe: »Kot vidimo je postopek dolgotrajen, toda ko se posel enkrat začne, poteka po planu, količina pa so ogromne.« Konvertibilnih deviz torej ne bo — obetajo pa si dolgoročno zanesljivo prodajo, če bodo ti pogovori rodili sadove.

Marija: Prvi znanilci izvoznih obetov

Kot poročamo na prvi strani, je Skip septembra naredil tisoči bager nakladalec, ki so ga prodali v Alžirijo. To je njihov prvi gradbeni stroj, ki so ga izvozili. Pričakujemo pa lahko, da mu bodo kmalu sledili naslednji.

Skip je že podpisal pogodbo z avstrijsko trgovsko firmo BBH, preko katere bodo izvozili devet rovokopačev in enega viličarja v Egipt. Gre za preizkus, ki lahko, če se bodo Skipovi stroji obnesli, prinese nadaljnja naročila.

Posel je dogovorjen, v Skipu zdaj čakajo akreditiv, da bodo začeli delati to serijo strojev. Za izvoz so pripravili izpopolnjeno različico (imenuje se BN 80), na kateri so nekatere kritične domače dele zamenjali z boljšimi, uvoženimi. To so predvsem tleli hidravlike (razvodniki in črpalka) ter zaganjač motorja.

Sicer je Skipov bager v celoti iz domačih sestavnih delov, toda vsi žal niso dovolj kvalitetni, da bi se iz njih sestavljen stroj lahko uveljavil na tujih tržiščih. Pri prodajni vrednosti stroja okrog 25.000 dolarjev bo uvoznik delov za približno 2.000 dolarjev, kar menijo v Skipu, da je dovolj dobro razmerje v korist izvoza.

Za prodajo viličarjev pa je navezal Skip stike z firmo Quickwood. Avstrijci že imajo na poizkušnji en Skipov viličar, podpisali pa so pogodbo, da bodo prihodnje leto kupili petnajst viličarjev, ki jih bodo uporabljali za delo na žagah.

Pri prodaji TV pretvornikov je odvisno od tega, kako dolgo bo dinar še padal.

Ten izvažata TV pretvornike tudi na klirinško področje, v Nemško demokratično republiko, kjer so izključni dobavitelj. »Mnogi kritizirajo klirinški izvoz,« pravi Janez Ovsenik, »sam pa trdim, da ima tudi določene prednosti. Predvsem se sklepajo pogodbe za precej časa vnaprej. Tako imamo septembra že podpisane pogodbe za 726.000 klirinških dolarjev izvoza v NDR. Ker vemo, kdaj je treba naprave dobaviti, tudi lažje organiziramo proizvodnjo. Izvoz v NDR je skoraj 15 odstotkov naše proizvodnje, kar že nekaj pomeni. Skratka, pri izvozu na klirinško področje lahko delamo bolj plansko, pa še boljše cene dosežemo. Drži pa, da pri tem vgrajujemo v vsak aparat 15 odstotkov zahodne robe. Toda ker dosežemo dovolj velik izvoz tudi na Zahod, rešujemo tudi ta problem.«

Toda ne mislite, da Ten prodaja pretvornike na Zahod z izgubo! Po zaslugi razvrednotenega dinarja, dosega tudi na Zahodu boljše učinke kot doma. »Cena pretvornikov, ki jih prodamo na Zahod, je iz pošiljke v pošiljko boljša, doma pa jo lahko povišamo enkrat letno,« pravi Janez Ovsenik.

Za izvoz pretvornikov se prihodnje leto torej ni bati. Vendar pa v Ten — Telekomunikacijah ne stavijo samo na en izvozni artikel. Janez Ovsenik pričakuje, da bodo našli tudi zamenjavo na področju oddajnikov, kjer se zanimajo za sodelovanje Philips, Thomson in Rohde und Schwarz. Philips se resno zanima tudi za nakup visokofrekvenčnih ojačevalnikov v vrednosti od 500.000 do milijona holandskih florinov (18 do 36 milijonov dinarjev).

Medtem ko tozdz Ten — Telekomunikacije svoje televizijske tehnike uspešno izvažata, hišnih govornih in hotelskih informacijskih naprav doslej ni izvažal. S

Tem pa niso zadovoljni. Kot pravi Janez Ovsenik doslej niso imeli na tem področju izdelkov, ki bi bili primerni za izvoz, vendar pa so pripravili načrte tudi za rešitev tega problema.

»Računam, da bomo v roku šestih mesecev uvedli v proizvodnjo novo generacijo hišnih govornih naprav. Te naprave bodo imele povsem novo obliko, ki bo zanimiva tudi za zahodno tržišče,« pravi Janez Ovsenik.

Ob tem pa realno dodaja, da s to napravo najbrž ne bodo mogli doseči tako dobrega izvoznega izkupička kot s televizijsko tehniko.

Hišne govornilne naprave so izdelek velikih serij, tu ima levji delež cene material, medtem ko je znanja, pa tudi dela v teh izdelkih razmeroma malo. Nadalje Ovsenik tudi pričakuje, da bodo na inštitutu Jožef Stefan rešili probleme pri Arcisu.

Tudi to je naprava, ki so jo pred leti zasnovali z izvozom pred očmi. »Lahko rečem, da je zamisel o računalniškem informacijskem in komunikacijskem sistemu za hotele in bolnišnice naša. Pred tremi leti, ko smo ga

zasnovali, tudi na Zahodu še ni bilo takšnih sistemov. Toda medtem ko pri nas že rešujejo tehnične probleme, je nekaj tujih proizvajalcev že razvilo podobne sisteme,« pravi Ovsenik.

Kaže pa, da bodo probleme rešili in bo arcis v hotelu Sarajevo začel delovati. To pa je olimpijski objekt, hotel v verigi Holiday Inn, skratka referenca, kakršne si lahko le želimo.

Kljub težavam pri razvoju arcosa pa je to primer, kako je treba snovati nove izdelke: že pri konceptu moramo misliti na to, kaj terjajo zahtevna tuja tržišča.

LOJZE JAVORNIK

MARIJA PRIME

tem pa niso zadovoljni. Kot pravi Janez Ovsenik doslej niso imeli na tem področju izdelkov, ki bi bili primerni za izvoz, vendar pa so pripravili načrte tudi za rešitev tega problema.

»Računam, da bomo v roku šestih mesecev uvedli v proizvodnjo novo generacijo hišnih govornih naprav. Te naprave bodo imele povsem novo obliko, ki bo zanimiva tudi za zahodno tržišče,« pravi Janez Ovsenik.

Ob tem pa realno dodaja, da s to napravo najbrž ne bodo mogli doseči tako dobrega izvoznega izkupička kot s televizijsko tehniko.

Hišne govornilne naprave so izdelek velikih serij, tu ima levji delež cene material, medtem ko je znanja, pa tudi dela v teh izdelkih razmeroma malo. Nadalje Ovsenik tudi pričakuje, da bodo na inštitutu Jožef Stefan rešili probleme pri Arcisu.

Tudi to je naprava, ki so jo pred leti zasnovali z izvozom pred očmi. »Lahko rečem, da je zamisel o računalniškem informacijskem in komunikacijskem sistemu za hotele in bolnišnice naša. Pred tremi leti, ko smo ga

zasnovali, tudi na Zahodu še ni bilo takšnih sistemov. Toda medtem ko pri nas že rešujejo tehnične probleme, je nekaj tujih proizvajalcev že razvilo podobne sisteme,« pravi Ovsenik.

Kaže pa, da bodo probleme rešili in bo arcis v hotelu Sarajevo začel delovati. To pa je olimpijski objekt, hotel v verigi Holiday Inn, skratka referenca, kakršne si lahko le želimo.

Kljub težavam pri razvoju arcosa pa je to primer, kako je treba snovati nove izdelke: že pri konceptu moramo misliti na to, kaj terjajo zahtevna tuja tržišča.

LOJZE JAVORNIK

MARIJA PRIME

Tio: Izvozni napor prinašajo rezultate

Iдриjski Tio je med tistimi našimi tozdi, ki so zadnja leta vložili veliko truda za povečanje izvoza in pri tem dosegli tudi lepe uspehe. Leta 1981 smo z izvozom ustvarili 2 odstotke celotnega prihodka, lani, ko smo resneje zastavili izvozna prizadevanja, smo ga dosegli 10 odstotkov in letos bo izvoz več kot dvajset odstotkov celotnega prihodka,« je povedal direktor te delovne organizacije Marjan Groff.

Kljub nespornim uspehom pa si ne morejo privoščiti brezskrbnosti. K letošnjemu izvoznemu uspehu so skoraj polovico prispevale dobave za projekte, ki jih IMP izvaja v Iraku. Ker sedanje razmere kažejo, da si izvoza v

Irak ne morejo več obetati, so si zastavili za cilj, da morajo prihodnje leto zadržati dvajsetdostotni delež izvoza v celotnem prihodu, ki ga načrtujejo povečati s 600 na 900 milijonov dinarjev. Ali drugače povedano: najti morajo nove partnerje, ki bodo kupili vsaj za milijon dolarjev njihovega blaga, da bi nadoknadjali izpad izvoza v Irak.

Iđričani so že našli nekaj partnerjev v ZRN, na Švedskem, v Italiji in Avstriji, zdaj iščejo še nove možnosti za izvoz v Italijo, Francijo, Veliko Britanijo in tudi ZDA.

Njihova usmeritev je jasna: iščejo možnosti kooperacij, pri katerih bi na jugoslovansko tržišče pripeljali izdelke, kjer zdaj ni domačih proizvajalcev ali pa niso dovolj kvalitetni — sami pa bi prodali tujemu partnerju vsaj toliko blaga, da bi imeli v vsakim vsaj četrtino čistega izvoza.

Kdo so njihovi partnerji? S firmo Kraftanlagen sodelujejo v proizvodnji ekonoventov, to je naprav za varčevanje s toploto. Švedskemu Muntessu prodajajo zvarjena ohišja in se dogovarjajo o kooperaciji pri sušilnih zraka. Nicklu prodajajo protipožarne lopute (do konca oktobra 1.500 kosov).

Začenja se tudi sodelovanje z zahodnonemško firmo Eflux, ki proizvaja avtomatska vrata za tovarne in skladišča. Tudi to je izdelek na področju varčevanja z energijo, saj avtomatska vrata preprečujejo, da bi nam toplota uhajala na prosto. Tio pošilja v Nemčijo kovinske dele vrat, Nemci pa k nam plastikino avtomatiko. V Tiu ugotavljajo, da bodo lahko takšna vrata dobro prodajali tudi pri nas in v dveh letih dosegli obseg poslov 200 milijonov dinarjev.

Devalvacija jim pri izvozu pomaga, saj je TIO postal zelo zanimiv za tuje partnerje pri proizvodnji kanalov in zvarjenec. »Ocenjujemo, da bomo lahko konkurenčni tudi pri drugih izdelkih,« pravi Marjan Groff.

Cilj za prihodnje leto je torej nadomestiti izvoz, ki bo izpadel v Iraku, kot pravi direktor, pa razmišljajo tudi že o cilju za leto 1985 — ustvariti tretjino celotnega prihodka z izvozom.

L. J.

L. J.

Se vam zdi Glasnik dolgočasen? Potem nam pa pomagajte s kakšno idejo, da bo boljše! Direktni telefon uredništva: 312-783

Odšli so v pokoj

Franc Ciuha

V delovni skupnosti delovne organizacije Promont smo se 16. 9. 1983 slavnostno poslovili od našega delavca Franca Ciuha. Tov. Ciuha je namreč napolnil polnih 40 let delovne dobe in s 30. 9. je odšel v zaslužni pokoj.

Tov. Ciuha je prišel v IMP pred 21 leti. Zaposlil se je kot ključavničar. Že v tem času se je vključil v delo gasilske enote ter pričel delati na področju higiensko-tehnične zaščite. Po osmih letih dela je prevzel delo varnostnega tehnika. Lahko rečemo, da je bil tov. Ciuha pionir na področju varstva pri delu, kajti ko je začel delati, je bilo to področje dela na samem začetku razvoja. Takrat ni bilo Pravilnika o varstvu pri delu, niti ne Pravilnika o osebnih zaščitnih sredstvih. Osnovno izhodišče za delo mu je bil Predpis o higiensko tehnični zaščiti pri delu.

Tov. Ciuha je ves čas dela, t.j. do upokojitve delal na področju varstva pri delu. To delo ni bilo lahko, spremljale so ga vsemogoče težave, ki pa jih je vedno znal prebruditi, bodisi zaradi strokovnosti ali neizmernе dobre volje, ki ga je

spremljala ves čas dela.

Obdobje, ko tov. Ciuha odhaja v pokoj, ni rožnato. Vemo, da moramo spremeniti marsikatero dosedanja navado pri delu in kot tudi v medsebojnih odnosih. To poudarjamo zato, ker se to stanje prenaša tudi v bodoče življenje v poklju. Vemo, da je tov. Ciuha vajen marsikaterih težav, ki pa jih je znal vedno uspešno prebruditi, zato pa smo še toliko bolj prepričani, da bo tudi kot upokojenec znal reševati nastale probleme, ki spremljajo tudi ta drugi način življenja. Nadalje smo prepričani, da ima Ciuha še mnogo načrtov, ambicij in veliko želja, zato mu v poklju ne bo dolgčas.

Naj na koncu omenimo le še to, da se vsi delavci, ki smo kdaj koli delali s tov. Ciuho, posredno ali neposredno, zahvaljujemo za ves njegov doprinos na področju dela, medsebojnih odnosov, nesebične pomoči ter preudarnosti, ki mu je nikoli ni zmanjkalo.

Želimo mu, da bi znal skrbeti za ohranitev zdravja ter znal srečno preživljati leta upokojitve.

M. S.

V soboto, 10. septembra, je sindikalna organizacija Panonije organizirala enodnevni sindikalni izlet v Zagreb, ki se ga je udeležilo kakih 300 delavcev in tudi nekaj upokojencev.

Najprej so si ogledali Jesenski zagrebški velesejem, kjer so bili predstavljeni tudi kmetijski stroji njihove delovne organizacije. Nekaj po 14. uri so zapustili sejmišče in se odpeljali na kosilo v Stubičke toplice. Tam jih je zabaval poljski ansambel Kora, ki je zaigral tudi nekaj Avenikovih skladb, da so se nekateri tudi zavrteli. Nazadnje pa so vsi skupaj zaplesali kolo, ko so igrali Jugoslavijo. Pot so nadaljevali v Kumrovec, kjer so si ogledali politično šolo in Titovo rojstno hišo. Vrnili so se polni lepih vtisov in doživetij, še dobro, da je bila naslednji dan nedelja, da so si odpočili, kajti v ponedeljek je bil nov delovni dan in udeleženci izleta so lahko povedali, kako je bilo tudi tistim, ki niso šli z njimi.

Foto: frku

Obraz iz kolektiva: Lavra Gregorič

Aktivna kegljavka

Lavra Gregorič, ki je po poklicu administrativna tehničarka in opravlja delo blagajničarke v tozdu Montaža Koper, je že vrsto let aktivna v kegljanju v tozdu Montaža Koper ter je 5 let vključena v koprski kegljski klub Tomos.

Vrsto let se udeležuje tekmovalj v kegljanju v okviru IMP, v okviru koprski Montaže, pa tudi tekmovalj v odbojki. Letos je tekmovala na tekmovalju v ŠIG, ki je bilo v Strunjanu. Bila je v sozdovi ženski ekipi, ki je dosegla 11. mesto. »V okviru IMP je vsako leto četverboj, ki ga vsako drugo leto organizira tozdu Montaža Koper v sodelovanju z ekipami tozdu OV, Montaža Maribor in Trata. Na teh tekmovaljih je bila doslej šestkrat,« je povedala Lavra. »V odbojki tekmuje v sodelovanju z ostalimi gradbenimi podjetji na Primorskem. Tako smo lani imeli povratno srečanje v odbojki, namiznem tenisu, streljanju, pikadu itd. z Gradbenim podjetjem Posočje. Tam smo sestevali rezultate z našo moško ekipino in dosegli drugo mesto. V streljanju smo bile ženske prve.«

Letos se je Lavra udeležila tekmovalja v kegljanju, ki ga je organiziralo kegljsko društvo Bratstvo Pucarevo v Bosni. Tu je ženska ekipa, s katero je tekmovala, dosegla prvo mesto. Na te turnirje so kegljači Kegljskega kluba Tomos vsako leto vabljani. Vsako leto gredo v okviru tega kluba tudi na republiško tekmovalje, kjer so dosegli 4. mesto.

Pravi, da je pa za bodoče težko kaj načrtovati na kegljskem področju, ko je stiska z bencinskimi

boni, saj so kegljišča oddaljena in nekateri kegljači težko prihajajo na trening.

MARIJA PRIMC

Obraz iz kolektiva: Jože Rajer

Največ težav je v mestih

Vodilnega monterja Jožeta Rajerja lahko trenutno srečate na gradbišču vodovoda Jarški brod—Titova cesta

Precej različnih cevovodov je Jože Rajer položil v zadnjih petnajstih letih širom Slovenije. Delal je plinovod Šempeter—Anhovo, plinsko mrežo v Celju in Ljubljani, pa cevovode za daljinsko ogrevanje v Ljubljani, lani pa je polagal cevovod za hidrocentralo Cerkno. Skratka, polagal je že vse možne vrste cevovoda. Katero delo je najtežje?

»Najtežje natančnost terjajo seveda plinovodi. Toda to vemo vnaprej, pa se vsi z vodstvom vred ustrezno pripravimo. Še najtežje je polagati cevovode v mestih, ne glede na to, kakšna je napeljava — voda, plin ali ogrevanje. Pri polaganju cevovodov v mestih nas motijo druge instalacije — kanalizacija — elektrika — in razne druge ovire, zato je to delo neprijetno in zamudno.«

Kaj pa če primerjate težavnost terenskega dela na cevovodih z montažo v stavbah?

Obleka kaže, kako resno delamo

Civilčki med stroji

Vemo, da smo dolžni delati v svojo in skupno korist. In ko smo dnevno na svojem delovnem mestu se nam nekako spremeni osebni režim, prilagajati se moramo okolju, ki je precej drugačno kot doma. Za tako službeno stanje pa ne more biti urejen čisto osebni okus, kako se naj obnašamo.

V tovarnah, ustanovah in drugih imamo neke uniforme, delovne obleke, halje, zaščitna sredstva in še kaj za uspešno opravljanje svojega dela. S tem izkazuje svojo pripadnost kolektivu, vemo čigavi smo v dnevni delovni nalogi. In nasploh smo pri delu bolj sproščeni, če imamo na sebi tovarniško obleko.

Toda vsi se ne čutijo enako dolžni pripravljati na delo, zato imajo s protivodno in delom, drugačne račune. Kdo bi vlačil nase tiste cunje, ko pa si lahko v tistem, kar si doma oblekel, posebno še, če se imaš za vročega človeka in takrat, ko je bilo res vroče. Toda vročina bo minila, pa vendar se kdo še ne bo prilagodil kolektivu in se bo še naprej motal med stroji v beli srajci in dragih hlačah, ženske pa v lastnih krilih, po skladiščih, itd. Tak »delovni« človek, morda ne da bi sam opazil, se po delovnem področju nekako previdno giblje, da se ne namoloni na kak maslen, prašen del stroja, materiala, ker si lahko mimogrede ob četrtrimesečne plače, če si hočeš kupiti nove hlače. To človek ve, a vendar ne toliko, da bi uporabljal tovarniško obleko.

Taki »civilčki« postanejo še bolj zanimivi, če si kje umažejo prste. Kako hitro iščejo način, da bi si jih obrisali! Lahko rečemo, da imajo nekateri bolj čiste roke po sihtu, kot takrat ko so prišli v službo. Res, higieni je treba dati pravo mesto in ceno, toda pri delu, ki prinese osebnim dohodkom, se pa spet ne sme pretiravati s skrbjo za čiste roke, obenem pa se v svoji obleki razkazovati na delovnem mestu, ker ta po čisti logiki ovira delo, pa če kdo to še zanika, drugi pa lahko pribeje, da tudi iz takih civilnih oblek izhaja slaba delovna storilnost. Pa ziti na obleko in aktivno delati, oboje naenkrat se ne da. Nekaj pri tem mora trpeti.

In zdaj, po taki oceni se lahko sklene vno: Pri delu je treba biti tako oblečen, kot je za kolektiv predvideno, saj zato dobivamo delovne obleke ali halje itd. Zakaj bi si dovolili v kolektivu tako pisane družinske raznih oblek, če ne celo modnih dosežkov, ko pa to po pravilih ne spada v kolektiv, kajti za dobro delo moramo biti primerno pripravljeni.

FRAN VODNIK

Zvonka Moraus

Septembra se je od sodelavcev v delovni skupnosti Izipa poslovila Zvonka Moraus, ker se je upokojila. Zvonka Moraus se je zaposlila v takratnem Toplovodu in ostala zvesta IMP-ju vse do upokojitve. Ves čas je delala na obračunu osebnih dohodkov, se pravi izredno občutljivem delu, ki terja veliko natančnost. Ob slovesu so se ji zahvalili njeni neposredni sodelavci, pa tudi drugi, za katere je delala. »Danes se poslavljamo od tebe kot sodelavke, želimo in pričakujemo pa, da boš še prihajala med nas, saj smo ti hvaležni, ker si IMP-ju posvetila svoja najlepša leta,« ji je ob slovesu dejal direktor IZIPA Janez Miklavc. Na sliki: Zvonki Moraus se je zahvalil za dolgoletno delo v IMP-ju tudi generalni direktor sozda Franc Kumšč (Foto: L. J.)

Zdravko Nastran

Zadnjega septembra so se v sejni sobi delovne organizacije IKO zbrali prijatelji in sodelavci, da bi se poslovili od Zdravko Nastrana, ki se je upokojil, potem ko je delal na Trati od leta 1968 — nazadnje kot vodja proizvodnje drsnih tesnil.

V imenu sodelavcev se je Zdravko Nastranu zahvalil direktor tozda Trata — Črpalka Josip Kolarič, ki je med drugim spomnil, da je bil Zdravko delavec z izredno zavestjo in požrtvovalnostjo tako na strokovnem kot samoupravnem področju. Veselje je bilo delati z njim, saj je bil vedno pripravljen pomagati in vsake naloge se je lotil z vso vneto in resnostjo, je rekel Kolarič in še povedal, da so sodelavci veseli, ker odhaja Zdravko v zaslužni pokoj poln energije, obenem pa želijo, naj še prihaja v tovarno, spremlja njihov razvoj in jim, če bo treba tudi svetuje, saj odhaja z bogatimi izkušnjami.

Zdravko Nastranu se je zahvalil tudi glavni direktor delovne organizacije IKO Rudi Bukovec, v imenu tozda Trata — Avtomatika pa Tone Plantan.

»Nisem pričakoval, da boste tako pozorni do mene, zdaj, ko je prišla tudi name vrsta, da se poslovim in dam mesto drugim,« je rekel Zdravko Nastran.

Posebej želi, da bi v polni meri zaživela proizvodnja drsnih tesnil, kajti zdaj se ni do kraja razvita, je opozoril. »Če se bomo srečali, vas bom najprej vprašal, kako je z oddelkom drsnih tesnil. Tu je po mojem trdnem prepričanju prihodnost, zato se bi izplačalo vložiti v to proizvodnjo.«

L. J.

SPLOH NI SMEŠNO

Kdaj bo obljuba zaživela?

Od februarja sem lahko pretakamo solze žalosti ob avtomatu INDEX 65. Brali smo lepe vizije pa nas stroj grdo okoli prinaša. Po čigavi zaslugi...?

Če bi rekel, da je stroj zaslužil za plačo delavca ob njem, torej znam lagati, ako pa si upam reči, da je bil v šestih mesecih rentabilen, je trditve skregana z resnico. Kdaj bo torej zmagala napovedana produktivnost?

Kosec ne brusi, ne kosi...

...to pa zato ne, ker trije, ne skoraj štiri, tozdi ne zmorejo za eno koso potrebnih sredstev, da bi podrl bohotni plevel okrog tovarne. Dokler je bil en gospodar, košnja ni bila noben problem, zdaj pa vlada strah po bolj obširnem dvorišču, kajti vsi vedo, če se jim med sprehajanjem usuje seme plevela v žep, ga lahko še kam zanesejo.

Zato pa imamo počitke med odmorom za zidovi, osat in drugo rastlinje pa uživa nemoten razcvet....

Mnogo stvari nas veseli...

...med njimi tudi razne steklenice, ki so postavljene kjerkoli po tovarni. A včasih jih je kar premalo za žejna grla. Ta problem rešujejo številni bazenčki kadar je ploha. No, res se še ni potopil noben stroj, pa bi bilo le dobro, če bi se oba tozda dogovorila, da si bosta razdelila stroške za popravilo strehe. Toda to še ni na programu.

Zime se ne bojimo

...ker nekaj damo na oblube, da nas bodo greli na daljavo. A še vsepovsod je tako mirno, da pesimista že kar skrbi, kako bo, ko bodo zapihale hladnejše sapa. Morda lahko računamo na delovno nevihto, da bodo vsa opravili tako hitro, nemara postavili še svetovni rekord?

Ako pa bo pričakovanje prehitel mrzel obisk, no, zakaj pa imamo žepe...?

In še eno dobro delo smo opravili stabilizacijsko. Odpovedali smo se desetnam vagonov premoga na dvorišču. Tem količinam bodo pokurili drugi. Upajmo, da nam ne bo še žal za tem premogom.

Najbolj vroč mož

Jesen ima hladna jutra, tega se zaveda tudi naš individualni poslovodni organ (IPO), ki se večkrat razpodi proti kanalu za ogrevalne cevi, ki bi morale dati toploto v tovarno, pisarne... Delavci pa mečkajo, in mož malo zagrmii, tam zgrabijo za delo — a čez nekaj ur je spet mirno, ker je pač v naši navadi: Ne hiti preveč, saj še ne bo konec sveta...

Že, že, ampak z mrzlimi prsti se ne bo dalo delati.

Steklenice niso noben okras

Vemo, da se kuža polula, kjer ga prime, človek pa pusti steklenico tam, kjer mu moči poiđejo, ko pijačo popije. Hoja za zdravje in volja za red mu res ne smeta biti ovira — čez komot ga ni.

Umazanija ne dokazuje delavnosti

Bolj ko je obleka umazana, misliš, da imaš večje zasluge za delo...

FRAN VODNIK

